

Wiadomości

Środa, 21 kwietnia 2021

Wędrowanie dzisiejsze przez naszą przeszłość - gorczańskie miejsca tożsamości

Letniskowe wsie i osiedla w gminie Ochotnica Dolna chlubią się wieloma atrakcjami, krajobrazami, przyrodą, tradycjami i twórczością górali gorczańskich. Gmina nie przestaje troszczyć się o swoją przeszłość i wydawać książki, które są cennymi dokumentami dziejów tej "małej ojczyzny". Ukazała się kolejna publikacja ukazująca osobliwe miejsca w Ochotnicy Dolnej, Ochotnicy Górnej i Tylmanowej. To jest pamiętnik dziejów ludzi i zdarzeń jakie tworzą historię kultury materialnej.

Książka jest cennym przewodnikiem krajoznawczym po miejscach znanych i nieznanach, ale właśnie przypomnianych, odkrytych niedawno i godnych poznania. Autorzy **Dawid Golik i Wojciech Mulet*** w publikacji „Ochotnica i Tylmanowa. Miejsca pamięci” sięgnęli do dziejów kilkudziesięciu osiedli gorczańskich, do dziejów tych stron zapisanych przez kilka pokoleń z dawnych i bliższych nam czasów.

W naszych gorczańskich stronach w dolinach i na górach historia pisała ich dzieje po swojemu. Lata szczęśliwości i spokoju, przeplatały czasy trudne, wydarzenia tragiczne i krwawe. Ochotnica i Tylmanowa mają unikatową historię, a w dziejach południowych kresów naszego kraju zapisały się trwale i wielorakimi sukcesami. Także dokonaniem ludzi o wybitnych talentach. Liczne są odkrywane dopiero fakty banalne i zdarzenia wielkie. Fakty ginące w mrokach niepamięci, ale też te ciągle żywe, które pamiętają nieliczni, ale za to dokładnie. I co niezwykle ważne - zdarzenia te zapisane są w otoczeniu gorczańskiego krajobrazu i przyrody.

Nic w tym dziwnego, że zdarzenia, jakie miały miejsce niespełna 90 lat temu, a zwłaszcza podczas ponurych czasów obydwu wojen światowych i w latach okupacji niemieckiej - pamiętane są jakby zdarzyły się wczoraj. Opisane w tej książce "ochotnickie i tylmanowskie rany", są głębokie i ciągle dolegliwe. Autorzy, staranni historycy, zasłużyli sobie na miano pierwszych, którzy opisali najważniejsze miejsca budujące historię naszych okolic. Spisali zdarzenia i miejsca, obok których przechodzili i ciągle to robią, kolejne pokolenia mieszkańców Ochotnicy i Tylmanowej. Wszystkie tworzą lokalną tożsamość, są naszą małą ojczyzną, częścią historii wielkiej, narodowej.

Książka D. Golika i W. Muleta ma charakter popularny, czyli nie jest trudna do czytania dla dorosłych i ich dzieci czy wnuków. To dodatkowa lektura szkolna dla uczniów w klasach średnich, przydatna do nauki przedmiotu "historia i społeczeństwo", czyli o historii naszej okolicy przedwczoraj, wczoraj i dziś. Opowieść o naszych dawnych sąsiadach i krewnych z naszej wsi i osiedla. Ta książka powinna umocnić góralską, gorczańską,

ochotnicką i tylmanowską tożsamość.

Może to wydawać się dziwne, ale przez co najmniej kilka dziesięcioleci współczesnej historii mieszkańcom i dziejom Ochotnicy i Tylmanowej zawodowi historycy nie poświęcili wiele uwagi. Wypada przypomnieć dwa dzieła sprzed lat: ochotnickiego nauczyciela **Stanisława Czajki** - *Ochotnica - dzieje gorczańskiej wsi 1416-1986* wydaną w... Jeleniej Górze w 1987 r. oraz wieloletniego tylmanowskiego nauczyciela **Franciszka Janca** *monografię Tylmanowa* (wydanie w 2000 r.) z wstępem ks. Józefa Tischnera. A przecież liczni mieszkańcy obydwu wsi pod Lubaniem, Gorcem, Błyszczem wybrali i ukończyli studia w wielu znakomitych uczelniach. Od szkolnych po dorosłe lata mijali tzw. miejsca pamięci, pomniki, groby, a zarazem "objęły się im o uszy" opowieści co, jak, kiedy drzewiej się wydarzyło. Codziennosc, tzw. zwyczajne życie zakrywało szczelnie to, co powinni wiedzieć o swojej rodzinie, miejscu zamieszkania, czyli o tym z czego zbudowana jest tożsamość. I swoje dzieje zbadać i opisać...

Do publikacji dołączona jest mapa gminy Ochotnica Dolna opracowana przez **Krzysztofa Buczka**. Cennym uzupełnieniem treści jest kilkadziesiąt zdjęć archiwalnych - wiele pokazano po raz pierwszy - i współczesnych fotografii osób i dokumentów.

Moja ciekawość dziejów Ochotnicy i Tylmanowej zaspokoili wiadomości zawarte w rozdziale 3. - *miejsca szczególne* (str. 111-197), Szczególnie dzieje dworów w tych wsiach, dzieje społeczności żydowskiej, drogi knurowskiej przez ważną gorczańską przełęcz, pozycja skutecznego oporu we wrześniu 1939 r. w osiedlu Wietrznica, bitwa ochotnicka w październiku 1944 r., dzieje schroniska na Lubaniu, oraz treść rozdziału 4. *Ludzie z historią*. czyli o tych, którzy musieli walczyć o wolność.

Czytanie tej książki da zapewne zadowolenie dorosłym i nastoletni uczniom, wszak wiedza o tym "skąd jestem" to jeden z najważniejszych elementów tożsamości tak często przywoływanej na Podhalu, w Gorcach czy Ziemi Łąckiej i Sądeckiej sięgającej do Dunajca w Tylmanowej.

Tomasz Kowalik

*Dawid Golik, Wojciech Mulet - **Ochotnica i Tylmanowa - miejsca pamięci**, Wydawnictwo i Drukarnia NOVA SANDEC w Nowym Sączu, Ochotnica Dolna 2020. Wydawnictwo powstało dzięki wsparciu programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Miejsca pamięci i trwale upamiętnienia w kraju”.